

توصیه دبیر انجمن اسلامی دانشگاه مشهد
در سال‌های دور به نسل جدید
دانشجویان سنجیده‌تر فعالیت کنند
صفحه ۴

فعالان تشکل‌های دانشجویی مشهد
از فضای فعالیت‌هایی گویند
نسل جدید دانشجویان، تعامل یا تقابل؟!
صفحه ۵

مهر آرزوش

ویژه‌نامه روز دانشجو

مدیر امور دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
از وضعیت این دانشگاه می‌گوید:
سیاست دانشگاه‌ها ایجاد فرصت‌های
قانونی برای فعالیت‌هاست
صفحه ۲

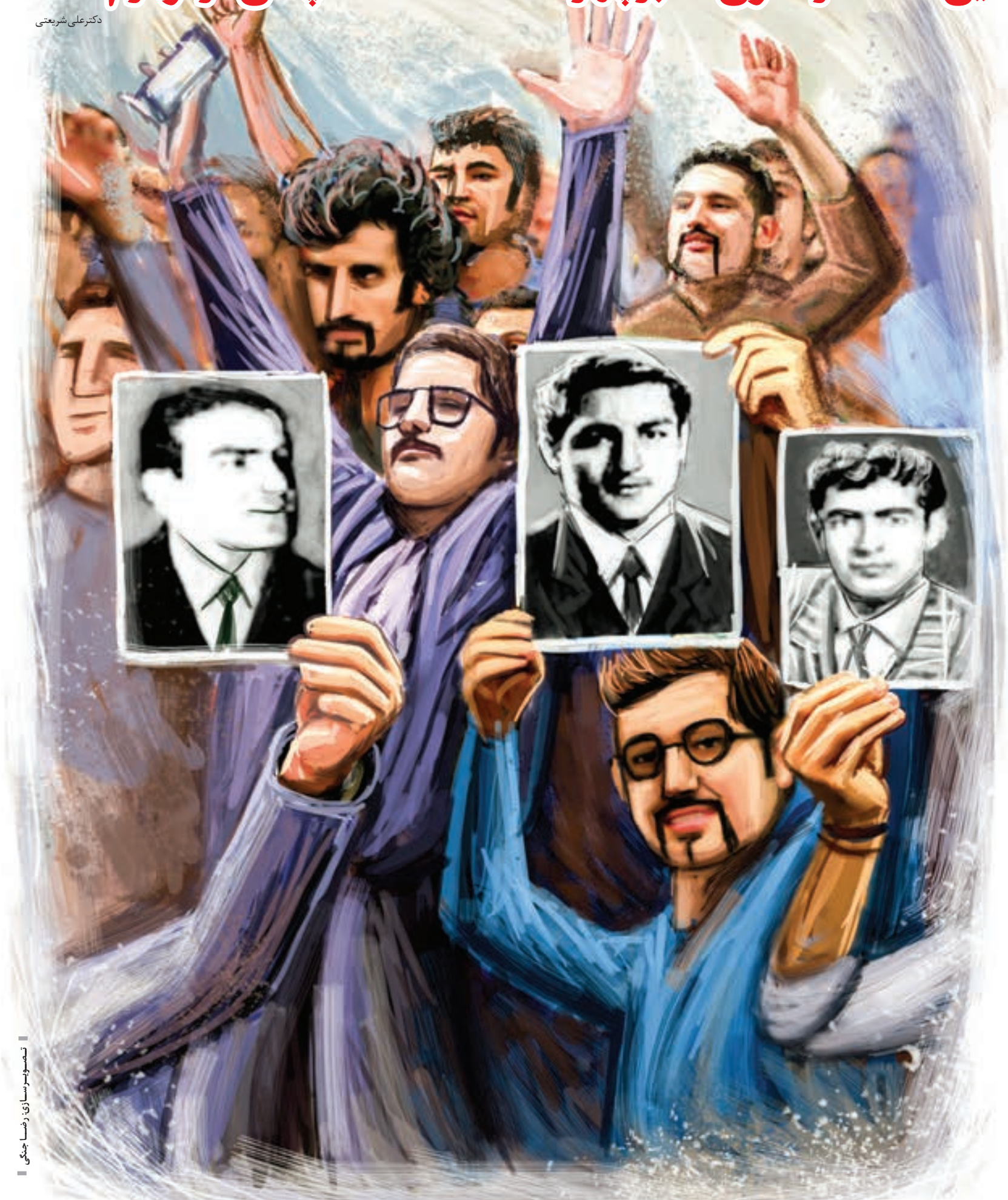

دانشگاه پیام‌نور
پیشرو در کیفیت آموزش و پژوهش
صفحه ۳

این «سه قطره خون» که بر چهره دانشگاه‌ها، همچنان تازه و گرم است

دکتر علی شریعتی

سیاست دانشگاه ما ایجاد فرصت های قانونی برای فعالیت هاست

دانشکده پزشکی مشهد از سال ۱۳۲۸ شروع به فعالیت کرد. در ابتدا این دانشکده زیر نظر دانشگاه فردوسی مشهد فعالیت داشت اما بعد به صورت مستقل درآمد و حالا دانشگاه علوم پزشکی مشهد جزء بهترین دانشگاه های پزشکی کشور است. در ویژه نامه روزنامه شهر آرا به مناسبت روز دانشجو به سراغ آقای دکتر صالح مقدم مدیر امور دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی مشهد رفتیم تا کمی از اوضاع و احوال این مرکز آموزشی بزرگ و پیشرفته بیشتر بدانیم.

درباره دانشگاه علوم پزشکی مشهد و معاونت امور دانشجویی این دانشگاه توضیح دهید.

مقدمتا از طرف دانشگاه علوم پزشکی فرا رسیدن سالروز ۱۶ آذر و گرامی داشت روز دانشجو را به همه اعضا هیئت علمی و دانشجویان محترم دانشگاه علوم پزشکی مشهد تبریک عرض می کنم. هیئت ریئسه محترم دانشگاه، ریاست دانشگاه، معاونین محترم دانشگاه همه در راستای تقویت بنیان فعالیت های علمی، پژوهشی و اجتماعی دانشجویان برنامه های مدون و منظمی را جلو می برند. در حوزه تخصصی کار دانشجویی ما در معاونت دانشجویی - فرهنگی دانشگاه در سه بخش مدیریت دانشجویی، مدیریت فرهنگی و مدیریت تربیت بدنی تلاش می کنیم موقعیت هایی را برای ارائه خدمات صنفی، فعالیت فرهنگی و فوق برنامه برای دانشجویان فراهم کنیم تا زمینه نشاط و شادابی و افزون بخشی روحیه اجتماعی دانشجویان برای پرداختن به دروس سنگین رشته های علوم پزشکی برای آن ها فراهم شود. یک نکته جالب درباره دانشگاه علوم پزشکی آن است که همه ی فارغ التحصیلان این دانشگاه در آینده به عنوان همکاران ما و عناصر سیستم سلامت در اختیار خود دانشگاه علوم پزشکی قرار می گیرند.

در حقیقت دانشگاه علوم پزشکی تربیت کننده کارکنان حرفه ای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و شبکه بهداشت و درمان کشور است. دانشگاه علوم پزشکی مشهد با بیش از نه هزار دانشجو در مقاطع مختلف به ویژه در تحصیلات تکمیلی، دکتری فوق تخصصی و فوق تخصصی جزء دانشگاه های تپ یک علوم پزشکی کشور محسوب می شود و تمامی رشته تخصص های موجود در کشور را ارائه خدمات می دهد. در حوزه دانشجویی - فرهنگی ما تلاش داریم زمینه ها و بستر های مناسب برای فعالیت های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و هنری دانشجویان فراهم کنیم.

به لحاظ قانونی ما در دانشگاه هیئت نظارت بر فعالیت تشکل های دانشجویی را داریم که در این هیئت تلاش می شود تمامی برنامه های درخواستی مورد نیاز و تشکل های دانشجویی دانشگاه را بررسی و اعتبار لازم برای اجرای مناسب آن ها را فراهم کنیم. ما در دانشگاه علوم پزشکی مشهد چهار تشکل سیاسی فعال داریم که شامل بسیج دانشجویی، جامعه اسلامی دانشجویان، انجمن اسلامی دانشجویان و سازمان دانشجویی جهاد دانشگاهی می شود. هر کدام از این تشکل ها بسته به اساس نامه خودشان بخشی از فعالیت ها اجتماعی - سیاسی دانشجویان دانشگاه را ساماندهی

می کنند. خوشبختانه در ایامی که منتهی به ۱۶ آذر سال ۹۶ است، همه تشکل های دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی برنامه های متعددی را به هیئت نظارت پیشنهاد کردند و تمامی آن ها بدون استثنا تصویب شده و اعتبار لازم برای اجرایی شدن برنامه ها فراهم شده. برنامه هایی همچون دعوت از سخنرانان کشوری و ملی، مناظرات دانشجویی، تریبون آزاد برای گفتگو با دانشجویان که بتوانند مسائل حرفه ای، اجتماعی، سیاسی و صنفی خودشان را بیان کنند.

در همین ایام جلسه ای با حضور دبیران تشکل های سیاسی، کانون های فرهنگی - هنری، نشریات، انجمن های علمی و شورای صنفی در حضور ریاست محترم دانشگاه تشکیل گردید. در این جلسه مفصل دانشجویان ها به بیان نقطه نظرات و مطالبات حوزه کاری خود پرداختند. ریاست دانشگاه، معاون دانشجویی دانشگاه و مدیران دانشجویی و فرهنگی دانشگاه پاسخ ها و کمک های لازم برای پاسخ گویی به نکات و انتظارات دانشجویان را فراهم کردند.

بر اساس سیاست های دانشگاه ما همه امکانات رفاهی مناسب را برای آمادگی دانشجویان در زمینه های تحصیلی و اوقات فراغت در دانشگاه فراهم کردیم. دانشگاه علوم پزشکی مشهد جزء معدود دانشگاه هایی است که تمامی خوابگاه های آن دولتی و در یک مجموعه پردیس دانشجویی فراهم شده. بیش از دو هزار و پانصد دانشجو دختر و پسر در خوابگاه های ما ساکن هستند. امکانات شایسته ای را در درون خوابگاه ها در اختیار دانشجویان قرار می دهیم.

در حوزه تغذیه دانشجویی ما دو سالن بزرگ توجیه غذا و آشپزخانه دانشجویی را در اختیار داریم. تلاش شده با توجه به امکاناتی که در اختیار دانشگاه است فرصتی را فراهم کنیم که دانشجویان در اولویت اول به مباحث علمی و تحصیلی خودشان بپردازند و یک نیروی متخصص کارآمد برای جامعه باشند و در اولویت دوم زمینه های فرهنگی و اجتماعی را برای دانشجویان فراهم کنیم که هر دانشجویی بعد از فارغ التحصیلی یک تجربه رفتار اجتماعی و سیاسی را هم پشت سر گذرانده باشد تا بتواند با قدرت بیشتری نقش

اجتماعی و حرفه ای خودش را بازی کند. فضای فعلی دانشگاه برای اظهار نظر آزادانه دانشجویان را چطور ارزیابی می کنید؟

من با سابقه حدود چهار سال به عنوان مسئول دبیر خانه هیئت نظارت بر تشکل های دانشجویی دانشگاه که محل بررسی و ارائه مجوز فعالیت های سیاسی - اجتماعی دانشجویان است به جرئت می توانم بگویم که ما حتی یک مورد در این مدت جواب منفی به درخواست های دانشجویان را نداشته ایم و همه ما تلاش می کنیم که دوره چند صدایی فعال در دانشگاه وجود داشته باشد. در سال های قبل از دولت یازدهم و دوازدهم ما در دانشگاه یک تشکل سیاسی داشتیم و در حقیقت بقیه آرا و افکار مورد توجه نبود. به حمد خدا بعد از روی کار آمدن دولت تدبیر و امید ما تشکل های انجمن اسلامی و جهاد دانشگاهی را هم در کنار بسیج دانشجویی داریم و در چارچوب خطوط قابل احترام نظام همه تشکل ها فعالیت می کنند. برای ما ارزش های اخلاقی و فرهنگی جامعه و نگاه های سیاسی مختلف مورد توجه است. حضور مداوم مسئولین ارشد دانشگاه در محیط های خوابگاه و در سلف دانشجویی، گفتگوی مستقیم با دانشجویان و شرکت در جلسات پرسش و پاسخ تماما هویداگر وجود یک روحیه با نشاط و آزاد در محیط دانشگاه است.

به چه میزان مسئولان دانشگاه نظر مخالف دانشجویان را تحمل می کنند؟

در حقیقت ارزیابی سوال شما را ارجاع می دهم به مطالعه نشریاتی که به خصوص از جانب گروه هایی از دانشجویان تدارک داده می شود که شاید در حقیقت مدعی رفتار ارزشی در جامعه هستند.

خواهید دید که در آن جابیشترین انتقادات به دولت، رئیس جمهور، رئیس دانشگاه و مسئولین دانشگاه می شود و دانشگاه بدون کمترین وبدون هیچ دستکاری در متن خبر ها و مقالات با آن ها در واقع مواجه دارد و معتقدیم که عموم اعضای هیئت علمی و جامعه دانشجویی دانشگاه خودشان قاضی قابل قبولی برای قضاوت هستند.

گاهی به دلیل نبود احزاب قوی در خارج از دانشگاه گروه های سیاسی مایل هستند که

از کانال تشکل های دانشجویی وارد بشوند.

به نظر شما به عنوان مدیر امور دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی مشهد رسالت فعلی دانشجویان را چه می دانید؟

به نظر من علیرغم فعالیت های خوب دانشجویی هنوز هم در حقیقت سطح و کمیت فعالیت های اجتماعی و سیاسی دانشجویان در دانشگاه ها قابل قبول نیست و حالا این نیاز به آسیب شناسی دارد که چرا ما از بیرون دانشگاه و به خصوص در شهر مشهد شرایطی را داریم که دانشجویان انگیزه لازم برای فعالیت های اجتماعی، فرهنگی و هنری را ندارند. شاید برخی از نکاتی که خارج از دانشگاه مسائل فرهنگی شهر را کنترل می کنند باعث این می شود که زمینه فعالیت های آشکار دانشجویی در حوزه فرهنگی را کمتر شاهد باشیم. بعضا دانشجویان علاقه مندی که در حوزه تئاتر و موسیقی فعالیت دارند محدودیت ها و دیدگاهی مخصوص در سطح شهر از جانب عناصری که شاید مسئولیت مستقیمی هم در مدیریت این موضوعات را ندارند سبب می شود که هزینه کار برای دانشجویان بالا برود. این به خودی خود یک چالش و استرس اجتماعی است که سبب می شود فعالیت های سازماندهی شده تحت نظارت دانشگاه به یک فعالیت های خاموش، پنهان و غیر قابل کنترل و اصطلاحا زیرزمینی کشیده شود و این جای تاسف دارد. سیاست دانشگاه ما در واقع ایجاد فرصت های منطقی، قانونی و مطالبه مند برای مجموعه فعالیت ها است. معتقدیم بعضی از فشار ها و محدودیت هایی که خارج از دانشگاه برای کنترل اعمال می شود در دراز مدت به نفع نظام، دانشگاه و رفتار های قانون مدار دانشجویی نخواهد بود.

وسخن آخر.

متشکرم از روزنامه شهر آرا، امیدوارم که با ترکیب جدید شورای اسلامی شهر مشهد که منتخبین آن در واقع در یک انتخابات پر شور و مشارکت بالای آحاد شهروندان مشهدی انتخاب شدند به رسالت واقعی خود مبنی بر انتقال اخبار واقعی و صحیح و ایجاد یک شهر با نشاط در درون شهر عمل کنند. ما باید از اعمال سلیقه شخصی و گاه تنگ نظری گروهی و سیاسی خود پرهیز کنیم و یک فرصت مناسبی را در شهر فراهم کنیم. حضور مرقدمطهر امام رضا (ع) در شهر مشهد یک فرصت ویژه است که ما میزبان زائرین حضرت هستیم و خود این مسئله بر بافت دانشگاه تاثیر می گذارد و من می توانم بگویم که برخی از دانشجویان ما که از هوش و رتبه علمی بالایی برخوردار هستند دانشگاه علوم پزشکی مشهد را به دلیل این مجاورت انتخاب می کنند تا از فرصت های معنوی این شهر استفاده کنند. مسئولین ما در سطح مشهد بار سنگین تری را بر دوش دارند که این انرژی مثبت را به گونه ای باید مدیریت کنند که دلزدگی و سرخوردگی ایجاد نشود و ما بتوانیم چهره شهر را یک چهره شاداب و پر انگیزه ببینیم. نگاه یک طرفه و افراطی را در نماد های سطح شهر منعکس نکنیم و بگذاریم آنچه را که مردم انتخاب کردند مورد توجه قرار بگیرد. قطعاً این مهم در کاهش آسیب های اجتماعی کمک خواهد کرد.

دانشگاه پیام نور؛ بزرگترین دانشگاه دولتی ایران پیشرو در کیفیت آموزش و پژوهش

افتتاح نخستین دانشکده حقوق
والهیات دانشگاه های پیام نور
کشور در مشهد

نخستین دانشکده حقوق و الهیات دانشگاه های پیام نور با زیربنای ۲ هزار و ۵۰۰ مترمربع در چهار طبقه با حضور دکتر ابوالفضل فراهانی، معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی پیام نور کشور، دکتر محمدعلی داوریار رییس هیات مدیره کانون وکلای دادگستری، معاونت پیشگیری از وقوع جرم دادگستری خراسان، و جمعی از دانشجویان و اعضای هیات علمی رشته حقوق و الهیات در دانشگاه پیام نور مرکز مشهد در مورخ ۲۷ شهریور ۹۶ افتتاح شد. دکتر ابوالفضل فراهانی در این خصوص گفت: این دانشکده در راستای سیاست های دانشگاه در جهت جذب دانشجویان خارجی و قطب بین الملل شرق کشور و همچنین جذب دانشجویان در مقطع تحصیلات تکمیلی در پنج رشته و گرایش مقطع کارشناسی و ۲ رشته و گرایش مقطع کارشناسی ارشد راه اندازی شده است.

محمد علی داوریار رییس دانشگاه پیام نور خراسان رضوی افزود: خراسان رضوی سومین استان کشور از نظر بر خور داری جمعیت دانشجویی دانشگاه پیام نور است از این تعداد ۱۴ هزار نفر در دانشگاه پیام نور مشهد مشغول تحصیل می باشند که ۳۵۴ نفر آنها دانشجویان خارجی هستند.

وی افزود: پنج هزار و ۸۰۰ دانشجو در رشته و گرایش های حقوق و الهیات، سال تحصیلی رادر دانشکده جدید آغاز کرده اند که از این تعداد ۵۰۰ نفر در مقطع کارشناسی ارشد هستند و باید از حمایت ریاست عالییه دانشگاه دکتر رستمی ابوسعیدی و هیات رئیسه کوشا دانشگاه تشکر ویژه نمایم.

کسب عنوان "غرفه برتر پژوهشی" در نمایشگاه هفته پژوهش و فناوری استان

در این نمایشگاه که با حضور بیش از ۹۰ مجموعه دانشگاهی و پژوهشی و شرکت های فناوری به مدت ۴ روز در سالن فردوسی نمایشگاه بین المللی مشهد و با حضور استاندار خراسان رضوی افتتاح شد در ارزیابی نهایی صورت گرفته توسط هیات داوران دانشگاه پیام نور خراسان رضوی با تلاش دانشگاهیان فرهیخته و بدور از هرگونه اسراف و هزینه تراشی های زاید و نگاه های صرفا کمی با ارائه محتوای غنی پژوهشی استادان و دانشجویان و تلاش بسیار خوب همکاران ستاد اجرایی موفق به کسب عنوان غرفه برتر پژوهشی گردید.

دانشگاه پیام نور خراسان رضوی نیز با بهره مندی از ظرفیت ۳۵ هزار دانشجو، ۲۲۶ عضو هیات علمی، ۵۰۰ کارمند اداری و ۱۷۰۰ استاد مدعو در بیش از ۳۰ مرکز دانشگاهی در سطح شهرستان ها به مدیریت دکتر محمد علی داوریار به عنوان بزرگترین دانشگاه دولتی در سطح استان مشغول به فعالیت است. در دو سال گذشته به همت دانشگاهیان پیام نور خراسان رضوی، این دانشگاه موفق به کسب افتخارات متعدد در حوزه های آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و ورزشی شده است. همچنین توسعه فضاهای آموزشی و بستر سازی فعالیت های نوآورانه و کارآفرینی از شاخص ترین اقدامات این دانشگاه بوده است.

دانشگاه پیام نور با بهره گیری از بیش از ۷۰۰ هزار دانشجو در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری، بالغ بر ۴۰۰۰ عضو هیات علمی و بالغ بر ۱۰ هزار کارمند در ۵۰۰ مرکز داخلی و ۷۰ نمایندگی خارج از کشور امروزه به عنوان بزرگترین دانشگاه دولتی ایران از بال های اصلی توسعه علمی کشور شناخته می شود. با شروع به کار دولت تدبیر و امید، به همت مدیریت شایسته ریاست عالییه دانشگاه دکتر رستمی ابوسعیدی و هیات رئیسه توانمند و معاونین پرتلاش به همت دانشگاهیان توانمند، این دانشگاه شعار ماموریت گرایی، کارآفرینی و افزایش کیفیت آموزشی را در راس برنامه های خود قرار داد و در آخرین رتبه بندی دانشگاه های مادر ایران جزو ۱۰ دانشگاه برتر قرار گرفته است.

افتتاح مرکز نوآوری دانشگاه پیام نور خراسان رضوی

پانزدهم تیر ماه ۹۶ با حضور دکتر علیرضا دلیری معاون توسعه مدیریت منابع معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، دکتر رستمی ابوسعیدی ریاست عالییه دانشگاه و دکتر کریمی معاون پژوهش و فناوری، مرکز نوآوری دانشگاه پیام نور خراسان رضوی از طریق ویدئو کنفرانس افتتاح شد. به گزارش روابط عمومی دانشگاه، دکتر رستمی ابوسعیدی در ادامه تصریح کرد: دانشگاه پیام نور با حرکت به سمت اقتصاد

دانش بنیان، بیش از پیش در فرآیند تبدیل داناتی به دارائی تلاش می کند و افتتاح این مراکز و همچنین ثبت ۳۹ شرکت دانش بنیان در دانشگاه پیام نور، تنها بخش کوچکی از آن است. رئیس دانشگاه پیام نور همچنین ضمن اعلام خبر انعقاد تفاهم نامه ۱۵ میلیارد ریالی این دانشگاه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در جریان این مراسم، به انجام ۲۲۵ مورد فعالیت کارآفرینی در سال گذشته در پیام نور اشاره کرد و افزود: کمک های دولت و سازمان های همچون معاونت علمی و فناوری می تواند در سرعت بخشیدن به بحث کارآفرینی و اشتغال در کشور مؤثر واقع شود.

دکتر محمد علی داوریار رییس دانشگاه پیام نور خراسان رضوی میز افزود: به لطف خدا و با مدیریت شایسته دکتر رستمی ابوسعیدی امروز شاهد به ثمر نشستن تلاش های ارزنده هیات بیسه و معاونین پرتلاش دانشگاه در حوزه کارآفرینی و نوآوری هستیم و مرکز نوآوری و کارآفرینی دانشگاه به متر ۳۰۰ متر از امروز در اختیار دانشگاهیان عزیز قرار گرفته است.

راه اندازی کالج زبان دانشگاه پیام نور خراسان رضوی

با توجه به ظرفیت ویژه استان خراسان رضوی، کالج دانشگاه پیام نور خراسان رضوی (پرشیا کالج) به عنوان اولین کالج دانشگاه پیام نور در سطح کشور با هدف

خدمت رسانی به خانواده بزرگ پیام نور و جامعه علمی کشور به شیوه ای کاملاً آکادمیک و استاندارد در سال ۱۳۹۵ با پیگیری و حمایت دکتر محمد علی داوریار رییس دانشگاه پیام نور خراسان رضوی آغاز به کار کرده است.

رتبه های برتر مسابقات کشوری هوا فضا در قبضه دانشجویان دانشگاه پیام نور مشهد

به گزارش روابط عمومی: انجمن علمی هوا فضا دانشگاه پیام نور مشهد در چند سال اخیر به عنوان برترین انجمن علمی هوا فضا برترین رتبه ها را در مسابقات ملی و بین المللی بدست آورده است. جدیدترین افتخار کسب شده توسط این تیم، در مسابقات بین المللی ناکاپ در دانشگاه صنعتی ارومیه است که در بین تمامی تیم های شرکت کننده رتبه های اول دوم و سوم را کسب نموده اند. گوشه ای از افتخارات این دانشجویان به شرح ذیل می باشد: کسب مقام های اول تا سوم در ششمین دوره مسابقات هوا فضایی امیرکبیر در لیگ گلابدر کسب مقام سوم مسابقات گلابدر دانشگاه صنعتی مالک اشتر اصفهان. کسب مقام های اول تا سوم نخستین دوره مسابقات گلابدر دست پرتاب دانشگاه فردوسی مشهد. کسب مقام سوم مسابقات کن ست در بخش تصویر برداری مسابقات هوا فضایی ایران. مقام دوم در بخش بررسی اتمسفر مسابقات هوا فضایی ایران. رتبه های اول تا سوم مسابقات جهانی ناکاپ دانشگاه صنعتی ارومیه.

بالغ بر ۳۰ درصد از پذیرفته شدگان تحصیلات تکمیلی دانشگاه ها از فارغ التحصیلان دانشگاه پیام نور هستند

اصول تعدادی از فارغ التحصیلان دانشگاه پیام نور خراسان رضوی پذیرفته شده در اولین سیزدهمین مجمع ارتقای علمی سال ۱۳۹۶

1. مهدی مهنی	2. زینب کرمی	3. زینب کرمی
4. زینب کرمی	5. زینب کرمی	6. زینب کرمی
7. زینب کرمی	8. زینب کرمی	9. زینب کرمی
10. زینب کرمی	11. زینب کرمی	12. زینب کرمی
13. زینب کرمی	14. زینب کرمی	15. زینب کرمی
16. زینب کرمی	17. زینب کرمی	18. زینب کرمی
19. زینب کرمی	20. زینب کرمی	21. زینب کرمی
22. زینب کرمی	23. زینب کرمی	24. زینب کرمی
25. زینب کرمی	26. زینب کرمی	27. زینب کرمی
28. زینب کرمی	29. زینب کرمی	30. زینب کرمی

توصیه دبیر انجمن اسلامی دانشگاه مشهد در سال‌های دور به نسل جدید دانشجویان سنجیده‌تر فعالیت کنند

از طرف ایشان وجود نداشت.

■ زنان و دختران دانشجوی چقدر در فعالیت‌های انجمن اسلامی شرکت می‌کردند؟

در مشهد انجمن اسلامی بانوان بیشتر فعال بود که در این زمینه که جزو چهار انجمن فعال مشهد بودند.

■ به این نکته اشاره کردید که بعضی از افراد انجمن اسلامی خارج از دانشگاه در احزاب فعالیت داشتند، این موضوع برای انجمن یک جنبه منفی محسوب نمی‌شد؟

نه تنها جنبه منفی داشت بلکه جنبه مثبت هم داشت. به این خاطر که نشان می‌داد در انجمن اسلامی فعالیت‌هایی در جهت رشد درک سیاسی و عقیدتی دانشجویان انجام می‌گرفت. در اصل فعالیت‌های سیاسی ما در احزاب و فعالیت‌های عقیدتی ما در انجمن بود و واقعاً هم سوء استفاده‌ای صورت نمی‌گرفت.

■ آقای محمد تقی شریعتی و دکتر علی شریعتی در سپهر فعالیت‌های دانشجویی مشهد چه نقشی داشتند؟

دکتر شریعتی در فعالیت‌های دانشجویی دانشگاه مشهد نقش قابل توجهی داشت و آقای محمد تقی شریعتی هم در زمینه‌ی فعالیت‌های مذهبی نقش پررنگی را داشتند و بسیاری از اعضای دانشگاه و دانشجویان می‌آمدند در جلسات کانون نشر حقایق اسلامی شرکت می‌کردند.

■ شما گفتید که انجمن دوازده نفر عضو تشکیلاتی داشت، چطور این تعداد با عقاید و احزاب مختلف سر مسائل باهم کنار می‌آمدند؟

کاملاً با یک زمینه مساعد در تعامل بودیم. فعالیت‌های حزبی شرایط خودش را داشت ولی در باقی فعالیت‌ها انجمن دارای یک انسجام خاصی بود. اساساً درگیری خاصی بین احزاب و گروه‌هایی که دیدگاهی نزدیک به یکدیگر داشتن وجود نداشت.

■ آیا دانشگاه برای مسائل مالی به انجمن اسلامی کمک می‌کرد؟

نه! دانشگاه هیچ کمکی نمی‌کرد و ما فقط گاهی از سالن‌های دانشگاه استفاده می‌کردیم. برای مسائل مالی انجمن افراد حق عضویت پرداخت می‌کردند که البته مقدار زیادی نبود. اگر هم قرار می‌شد مهمانی از تهران به مشهد دعوت بشود آقای شریعتی بیشتر امور را انجام می‌داد.

■ به عنوان سوال آخر، توصیه شما به فعالان دانشجویی حال حاضر چیست؟

دوران دانشجویی با توجه به خانواده‌ها و انتظاراتی که دارند و بعد هم ازدواج و هزینه‌های زندگی و بیکاری که وجود دارد اگر انسان فرصت خودش را از دست ندهد و مشکلاتی برایش به وجود بیاید زیاد جالب نیست. یک مقدار آسودگی سنجیده‌تر باید کار کرد و محاسبه کرد که این کار چقدر ارزش این را دارد که انسان وقت خودش را صرف کند.

■ فضای دانشگاه چطور بود؟ انجمن اسلامی چه فعالیت‌هایی را انجام می‌داد؟

تقریباً حدود یک سال پیش از اینکه به کانون نشر حقایق اسلامی بپیوندم، انجمن اسلامی دانشجویان تشکیل شده بود. ما خیلی به مرحوم علی شریعتی نزدیک بودیم. بین هر سه چهار جلسه انجمن ایشان سخنرانی داشتند. در انجمن اسلامی دانشجویان آن زمان از همه دانشکده‌ها شرکت می‌کردند و کل دانشگاه یک انجمن داشت. از سال ۳۵ انجمن اسلامی تشکیل شده بود و اوچ فعالیت‌هایش بین سال‌های ۳۹ و ۴۰ بود. بعد هم انجمن اسلامی دانش آموزان و انجمن اسلامی بانوان شروع به فعالیت کرد و مرحوم محمد تقی شریعتی بر این تشکله نظارت داشتند.

■ برخورد مسئولان دانشگاه با شما چطور بود؟ آیا برنامه‌ای در دوران دانشجویی شما لغوشد؟

خیر، من بیش از چهار سال دبیر انجمن اسلامی بودم و مشکلی به این صورت نبود؛ مثلاً در دانشکده ادبیات دو سه تا برنامه گذاشتیم و از سالن دانشکده پزشکی

■ آیا در انجمن اسلامی انتخابات برای مشخص شدن مسئولان برگزار می‌شد؟

بلی، انتخابات آزادی وجود داشت که اعضا مسئول‌ها را انتخاب می‌کردند.

■ فضای عمومی دانشگاه بیشتر به سمت گروه‌های چپ کشیده می‌شد یا انجمن اسلامی؟

بیشتر از انجمن‌های اسلامی استقبال می‌شد البته در داخل انجمن هم فعالیت‌های محدودی گروه‌های چپ داشتند منتها فعالان انجمن هم در احزاب عضو بودند.

■ آیا انجمن اسلامی دانشجویان با کانون نشر حقایق اسلامی ارتباطی داشت؟

بله! آقای محمد تقی شریعتی را هر چند وقت یک بار دعوت می‌کردیم در دانشگاه برای سخنرانی که استقبال خوبی هم صورت می‌گرفت. ایشان هم انجمن اسلامی را از خود می‌دانستند و به ما کمک می‌کردند.

■ در انجمن شما چند نفر عضویت داشتند؟

اعضای اصلی بین ۱۲ تا ۲۰ نفر بودند و ۲۰

محمود مومنی یکی از فعالان قدیمی دانشجویی در مشهد است.

او از همان دوران نوجوانی کار تشکیلاتی را شروع کرد و در سال ۱۳۳۸ به دانشکده الهیات مشهد راه یافت و در رشته فلسفه فارغ‌التحصیل شد. در برهه‌ای که اوسکان دار تنها انجمن اسلامی دانشجویی مشهد بود، اتفاقات مهمی در این شهر شکل می‌گرفت که یکی از مهم‌ترین آن‌ها معرفی دکتر علی شریعتی به عنوان یک نواندیش و جامعه‌شناس دینی بود که بعدها از وی به عنوان معلم انقلاب یاد کرده ایم.

می‌توان فهمید که نسل فعالان انجمن اسلامی آن دوره با فعالان دانشجویی حالا خیلی متفاوت است. شاید فعالیت‌های فعلی دانشجویی بیشتر رنگ و بوی سیاسی به خود گرفته‌اند در صورتی که در آن زمان محور بحث‌ها موضوع دیگری بود. در ویژه‌نامه روز دانشجویان ویژه‌نامه «شهرآرا» با او درباره نسل‌های اول انجمن اسلامی در مشهد گفت‌وگویی انجام دادیم.

■ آغاز فعالیت‌های شما و ارتباط با انجمن اسلامی به چه دوره‌ای برمی‌گردد؟

فعالیت‌هایی انجمن اسلامی از سال ۱۳۲۶ شروع شد ولی من در حدود سال ۳۸ به دانشکده الهیات راه یافتیم.

یک قسمت از فعالیت‌های بنده قبل از کانون نشر حقایق اسلامی در انجمن پیروان قرآن حاجی عابدزاده بود.

آن زمان ما خارج از محیط انجمن پیروان قرآن در دروس حوزه هم شرکت می‌کردیم. مرحوم عابدزاده مرتب در شب‌های شنبه سخنرانی داشت و ما این جلسات را برنامه‌ریزی می‌کردیم و قبل از سخنرانی ایشان نیم ساعتی هم تریبون به جوانان داده می‌شد.

■ در آن زمان چند سال سن داشتید؟

من متولد ۱۳۱۲ هستم و در آن موقع من نوجوانی ۱۵-۱۶ ساله بودم. در سال ۱۳۳۶ یک عده‌ای را دستگیر کردند. انتخاباتی قرار بود برگزار شود که مردمی بود و ملت آن را قبول داشتند. منتها آن سال مجلس به هم خورد و انتخابات برگزار نشد.

■ دکتر علی شریعتی هم در مهدیه فعال بودند؟

نه، چون در آنجا فضا و جو انتخاباتی بود بعضی از برنامه‌هایشان را در مهدیه برگزار می‌کردند ولی ما مهدیه ارتباطی نداشتیم. در هر صورت این را می‌خواهم بگویم که از سال ۳۶ دستگیری و محدودیت‌ها بیشتر شد و حاجی عابدزاده را گرفته بودند بعد که ایشان آزاد شد سمت و سوسی سخنرانی‌های ایشان بیشتر در مقابل ما بود.

بعد متوجه شدیم که ساواک به حاجی عابدزاده گفته بود شما فردی متدین هستید اما یک عده جوان دور شما جمع شدند که مشکل ساز هستند.

خلاصه بعد از این قضیه ما یک عده ۲۰ نفر بودیم که از انجمن پیروان قرآن جدا شدیم. انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه مشهد از مدتی قبل تشکیل شده بود و در سال ۳۷ من در آنجا فعالیت می‌کردم و بعد به عنوان دبیر انجمن انتخاب شدم و این فعالیت تا حدود سال ۴۴ ادامه داشت.

نسل جدید دانشجویها، تعامل یا تقابل؟!

قدیری « دبیر سابق انجمن اسلامی نواندیش دانشگاه فردوسی، «علی مشکوری» دبیر انجمن اسلامی دانشگاه علوم پزشکی مشهد و «رضا الهی» دبیر انجمن اندیشه های دانشجویی دانشگاه آزاد فتمیم تا از اوضاع و احوال این روزهایشان با خبر شویم. در حرف هایشان نکات مشترک زیادی پیدا می شود، شاید بتوان گفت حرف دل دانشجویها و تشکل های نسل جدید همین است. این نکته را هم باید در نظر داشت که مقایسه آن ها با فعالین گذشته دانشجویی، شاید کار درستی نباشد.

۱۶ آذر ماه هر سال به یاد سه تن از دانشجویانی که در راه آرمان های خود، غرق در خون شدند، روز دانشجویان گرامی می داریم. شاید ۱۶ آذر تنها روزی باشد که جامعه از این قشر یاد می کند و دانشجویان می توانند در روزی که به خاطر آن ها نام گذاری شده است، دغدغه ها، مسائل و مشکلات را بیان کنند. پس از سال ۹۲ بود که گروه های متعدد دانشجویی با سلاطین و دیدگاه های متفاوت توانستند اجازه فعالیت داشته باشند، آنچه که مدت ها از آن محروم بودند. در ویژه نامه روز دانشجوی شهر آرا به سراغ سه تن از نمایندگان انجمن های فعال در مشهد «علی

جنبش دانشجویی، موتور محرک دیگر جنبش های اجتماعی

این بحث بر می گردد به اینکه ما باید ببینیم آیا این یک استراتژی موقت برای جذب دانشجویها با دغدغه های مختلف است و یا اینکه جذب نیرو و تقویت بدنه به یک هدف تبدیل شده است. نظر شخصی بنده این است که فعالیت های دانشجویی مثل یک دوره گذار می ماند که فرد برای حضور موثر در جامعه، در آن پرورش پیدا کرده اند. در نتیجه فکر می کنم جذب و تربیت نیرو و باید توامان باشد و با هر استراتژی که می توانیم دانشجویها را جذب کنیم، اما این جذب کردن هدف نهایی برای ما نشود و صرفاً قدم اول باشد برای دیگر اهداف مانند تربیت نیرو.

«علی قدیری» دبیر سابق و عضو هیئت موسس انجمن اسلامی نواندیش دانشگاه فردوسی

کمی درباره انجمن اسلامی نواندیش توضیح بدهید.

در دوران دولت اسبق وقتی که انجمن های اسلامی به مشکلاتی برخوردند، برخی از فعالان دانشجویی تشکلی برای فعالیت نداشتند و در نتیجه ذیل نشریات دانشجویی و در قالب کارهای فرهنگی فعالیت می کردند. بعد از روی کار آمدن دولت تدبیر و امید در سال ۹۲ فضای دانشگاه ها بازتر شد و امکاناتی برای فعالیت دانشجویانی که متفاوت فکر می کردند از جریان های مبتنی بر تک صدایی در دانشگاه ها بود فراهم شد.

البته پروسه اداری مرحله تاسیس هر تشکل از جمله نوشتن اساسنامه و غیره خیلی زود طی شد، اما گرفتن مجوز نهایی و افتتاحیه نزدیک به یک سال طول کشید و الان نزدیک به دو سال می شود که از شروع فعالیت انجمن اسلامی نواندیش می گذرد.

فضای دانشگاه فردوسی را چطور ارزیابی می کنید؟

فضای هر دوره باید در مقایسه با دوره های قبلی ارزیابی شود. طبیعتاً این فضا بین دوره فعلی و دوره گذشته اصلاً قابل قیاس نیست، اما نمی شود گفت کاملاً مطلوب است. چون وضعیت مطلوب در مقایسه با دوره های قبلی سنجیده می شود. در این دوره دانشجویها صاحب تشکل شدند، شورای صنفی بازگشایی شد و اتفاقاتی از این قبیل؛ اما متأسفانه ما هنوز شور و شوق برای فعالیت دانشجویی را شاهد نیستیم. این وضعیت فعلی حالت یخ لغزنده را دارد، مبتنی بر اینکه تشکل های زیادی تاسیس شدند. در این حالت یخ لغزنده، تصور دولت بر این است که نباید اصطکاک بین نهاد های مختلف ایجاد بشود، در نتیجه فعالیت آنچنانی هم نمی توانید داشته باشید. مثل اینکه روی یک یخ لغزنده ایستاده اید که نمی توانید حرکت کنید و اصطکاک هم ایجاد نمی شود.

تشکل های دانشجویی آن طور که باید تأثیری بر فضای دانشگاه دارند؟

اگر به آمار مراجعه کنیم بین ۵ تا ۱۰ درصد از دانشجویها در تشکل های مختلف فعالیت می کنند، این نشان می دهد در یک جمعیت ۲۲ تا ۲۴ هزار نفری دانشجوی دانشگاه فردوسی ما آن قدر توانستیم دانشجویها را به سمت تشکل های مختلف جذب کنیم.

کما اینکه دانشگاه فردوسی بین دیگر دانشگاه ها وضعیتی را دارد که تشکل های مختلف می توانند طرز تفکر های متنوعی را گرد خود جمع کنند، اما متأسفانه آن اثر گذاری که تشکل های دانشجویی باید داشته باشند، را شاهد نیستیم. اینکه چرا اثر گذاری وجود ندارد، دلایل مختلفی دارد. بخشی از این دلایل به خود دانشجویهای فعلی بر می گردد؛ آن ها مقایسه می کنند حوادثی را که در گذشته برای نسل های قبلی اتفاق افتاده است و به این نتیجه رسیده اند که فعالیت های دانشجویی هزینه دار هستند و نزدیک این گونه فعالیت ها نمی شوند.

یک سری از سیاست ها نیز مثل بومی کردن دانشجویان برای ورود به دانشگاه خیلی از تب و تاب فعالیت های دانشجویی که از خوابگاه ها صورت می گرفت را کاسته است و پولی شدن دانشگاه ها و مشکلات معیشتی دانشجویان نیز مزید بر علت

شده است تا آن ها را از فعالیت های انجمنی و تشکیلاتی باز دارد.

یک سری مسائل هم تحت این عنوان است که گروه های مرجعی که در دوره های مختلف مردم به آن ها رجوع می کردند از بین رفته است. به طور مثال در دهه ۷۰ و ۸۰ دانشجویها محل رجوع مردم بودند، اما حال می بینیم که این وضعیت فرق کرده و دیگر اثر گذاری قبلی را ندارند.

شاید زلزله اخیر کرمانشاه نمونه بارز آن باشد که سلبریتی های مختلف، محل رجوع مردم برای جمع آوری کمک ها شدند.

استقلال داشتن و مستقل بودن تشکل ها چه میزان حائز اهمیت است؟

باید یک رابطه و دیالوگ دوطرفه بین تشکل ها و ارگان های دیگر شکل بگیرد و این موضوع زمانی شکل می گیرد که تشکل های دانشجویی صرفاً در دانشگاه ها محدود نشوند.

این وضع نه تنها باعث محدود شدن دانشجویها به فضای دانشگاه می شود، بلکه دانشجویان اثر گذاری خود را از دست می دهد.

این نکته را هم باید در نظر بگیریم که به علت فقدان نظام حزب، احزاب ضعیف هستند و دیگر مسایل جنبش دانشجویی، همیشه حکم موتور محرک دیگر جنبش های اجتماعی را داشته است.

در نتیجه ما اگر بخواهیم در فضای دانشگاه محدود بشویم، رسالت اصلی خود را نمی توانیم انجام بدهیم. تشکل های دانشجویی به سبب بافتی که دارند، از لایه های اجتماعی متفاوتی تشکیل شده اند. از شهرها و طبقات مختلفی هستند و انگیزه های گوناگونی برای فعالیت دارند. این باعث می شود که با اکثر گروه های جامعه ارتباط بگیرند و اثر گذاری و اثر پذیری بیشتری داشته باشند.

به هر حال، موافق این نیستیم که انجمن ها در فضای دانشگاه محدود بشوند. از سویی دیگر بنده مخالف این هستم که تشکل ها بخواهند اثر پذیری مطلق از گروه ها و نهاد های بیرون دانشگاه داشته باشند، به این دلیل که در حکم مجریانی می شوند، برای اجرای سیاست های یک گروه خاص در داخل دانشگاه که به هیچ عنوان مطلوب نیست و به تشکل ها آسیب می زند.

به نظر شما اولویت انجمن ها ابتدا باید جذب دانشجویان باشد یا تربیت دانشجو؟

هر دو باید در کنار یکدیگر باشد. یک مشکل اساسی که با آن مواجه هستیم این است که فعالیت های سیاسی دیگر مثل گذشته پیگیری نمی شود و عمده برنامه تشکل ها در راستای برنامه های فرهنگی همچون اکران فیلم و کتاب خوانی و امثالهم است.

زنان و دختران دانشجوی چه نقشی در انجمن شما دارند؟

در انجمن ما تعداد بانوان نسبت به آقایان ۶۰ به ۴۰ است. به صورت کلی آمار دختران از پسران در دانشگاه ها بیشتر شده است. با این حال وقتی که به فعالیت های خودمان رجوع می کنیم، می بینیم که ترکیب جنسیتی به سمت آقایان بیشتر از خانم ها است.

گرچه خانم ها عضویت بیشتری در تشکل ما دارند، اما این موضوع در فعالیت ها نمود پیدا نمی کند و فکر می کنم همین اتفاقاً جای سوال دارد و نیازمند تحقیقات بیشتری است که چرا این اتفاق افتاده است.

تفاوت نسل حاضر تشکل های دانشجویی و نسل پیشین انجمن ها چه چیزی است؟

فضای دانشگاه جدای از فضای جامعه نیست. دانشگاه، دولت و جامعه سه ضلع یک مثلث هستند و همیشه از هم تأثیر می پذیرند. دوره های مختلف مانند انقلاب اسلامی، دفاع مقدس، دولت های گوناگون و... همه اینها بر فعالیت های دانشجویی تأثیر می گذارد. طبیعتاً زمانی که جامعه ملتهب بوده است، فعالیت های دانشجویی هم به سمت این رفته است که پر شور تر باشد.

امادر دوره فعلی که یک ثبات و آرامش نسبی را تجربه می کنیم، این ثبات و آرامش به فعالیت های دانشجویی نیز سرایت کرده است و دیگر با آن شکل از فعالیت های پر شور دانشجویی مواجه نیستیم.

دانشجویان نسل گذشته نسبت به فعالین این دوره نگاه و تحلیل منفی دارند، اما در این تحلیل ها به شرایط جامعه مورد توجه واقع قرار نمی گیرد. ما باید در یک تعامل میان سه ضلعی که عرض کردم، فعالیت دانشجویی نسل های مختلف را تحلیل کنیم.

فکر می کنید پیام ۱۶ آذر و شهادت سه دانشجو برای دانشجویان امروزی چیست؟

متأسفانه یا خوشبختانه در دوره های مختلف فقط یک بُعد از حادثه ۱۶ آذر بررسی می شود که آن هم مبتنی بر استیکار ستیزی دانشجویی است، اما اگر برگردیم و مجدداً حادثه ۱۶ آذر را باز خوانی کنیم، می بینیم که یک بعد حادثه همیشه نادیده گرفته می شود و آن بعد استبداد ستیزی این واقعه است. ۱۶ آذر ۱۳۳۲ مبتنی بر دویال استبداد ستیزی و استیکار ستیزی بوده است.

دو آرمان بزرگی که همواره فعالین دانشجویی باید به آن معتقد باشند و از آن پیروی کنند.

زمانی که ما با آرمانی مواجه هستیم، نوع تحقق آن را باید بر پایه واقعیت پیگیری نمی شود و عمده برنامه تشکل ها در راستای آن را بسنجیم و ببینیم که به چه صورتی باید اعمال بشوند و استراتژی ما چه شکلی دارد.

مسئله استقلال در ذات و هویت انجمن‌های اسلامی است

«علی مشکوری» دبیر انجمن اسلامی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

کمی درباره انجمن اسلامی پزشکی توضیح بدهید.
انجمن اسلامی علوم پزشکی در سال‌های ۵۶ و ۵۷ تشکیل شد و در انقلاب اسلامی و انقلاب فرهنگی حضور فعالی داشته است.

البته در آن زمان دانشگاه فردوسی و علوم پزشکی یک تشکل واحد به نام انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه مشهد داشتند و این وضعیت ادامه پیدا کرد تا دوره دولت احمدی نژاد که دانشگاه فردوسی از دانشگاه علوم پزشکی جدا شد. از سال ۸۹ تلاش‌هایی برای بازگشایی انجمن صورت گرفت که بالاخره در سال ۹۲ و با پیروزی دکتر روحانی اولین انتخابات شورا مرکزی انجمن برگزار شد و فعالیت‌ها از سر گرفتیم.

فضای دانشگاه علوم پزشکی مشهد را چگونه می‌بینید؟

از یک نظر در دوره دولت دهم کلاً همه چیز تعطیل شد و هیچ صدایی از دانشگاه بیرون نمی‌رفت، ولی بعد از روی کار آمدن دولت تدبیر و امید در سال ۹۲ انجمن اسلامی بازگشایی شد و با همکاری خوب مسئولین در این زمینه فعالیت‌های خود را از سر گرفت. البته در بعضی مواقع به مسئولین نقدهایی وارد است، ولی بعضاً مواردی هستند که دیگر دست مسئولین دانشگاه نیست.

از نظر دیگر به طور کلی تعداد افراد دغدغه‌مند، چه در جامعه و چه در سطح دانشگاه رو به افول است. ما هم از این قاعده مستثنی نیستیم. با این حال آن فضای که مدنظرمان بوده است، توانسته‌ایم کم و بیش ایجاد کنیم و وضع بهتری نسبت به دیگر تشکل‌های سطح شهر داریم، ولی باز هم با ایندال ذهنی خودمان فاصله داریم.

به نظر شما وظیفه واقعی تشکل‌های دانشجویی چیست؟

این موضوع را در چند محور باید بررسی کرد. وقتی از بیرون به دانشگاه نگاه می‌کنید وظیفه واقعی تشکل‌ها را با توجه به پیشینه آن‌ها نقد قدرت در سطوح مختلف می‌دانید، چرا که دانشجویان وارد ساخت قدرت نمی‌شوند و بیرون بودن آنها از این جوازها می‌دهد که به همه عوامل یک دید انتقادی داشته باشند.

این نگاه انتقادی هم شامل افرادی می‌شود که تفکرشان به ما نزدیک است و هم به صورت کلی ساخت قدرت کشور را شامل می‌شود. تشکل‌های دانشجویی طیف پیشرو جامعه هستند و طبقه روشنفکر جامعه باید در دانشگاه‌ها شکل بگیرد که این

سمت کارهای فکری رفته‌اند. این جهت‌گیری بهتر هم است و اگر جنبش دانشجویی می‌خواهد تاثیرگذار باشد باید به سمت فعالیت‌های فکری برود.

مستقل بودن انجمن‌ها به چه میزان حائز اهمیت است؟

مسئله استقلال در ذات و هویت انجمن‌های اسلامی است. انجمن اسلامی باید خارج از قدرت باشد و قدرت را نقد کند، نه اینکه به دولت و احزاب ارگان‌ها وابسته شود. احزاب می‌خواهند وارد قدرت بشوند و مانیفست خود را اجرایی بکنند.

وقتی انجمنی به یک حزب وابسته بشود از هویت اصلی خودش عدول کرده و به نظرم همه‌ی انجمن‌هایی که ماهیت سیاسی دارند، باید بحث استقلال داشتن را رعایت کنند. انجمن‌های اسلامی این ادعیه را دارند که نماینده دانشجویان هستند و اینکه این نماینده‌ها بیایند یا حزبی زد و بند کنند، جالب نیست.

اولویت تشکل‌ها ابتدا باید جذب دانشجویان باشد یا تربیت دانشجویان؟

یکی از بحث‌های فعلی ما در انجمن همین موضوع است که آیا ما باید روی جذب حداکثری کار کنیم یا تربیت نیروهایی که داریم. در اصل این دوپروژه را باید با هم دیگر جلو برد. ما اگر بخواهیم اولویت بندی داشته باشیم به نظر من تربیت نیرو خیلی مهم‌تر است، چون یک اقلیت تاثیرگذار همیشه بهتر از یک اکثریت بی‌تاثیر است.

زنان و دختران دانشجوی چه نقشی در انجمن شما داشتند؟

تشکل ما به هیچ عنوان نگاه جنسیتی به افراد ندارد. دوره‌هایی بوده که حضور خانم‌ها خیلی کم‌رنگ بوده و دوره‌هایی هم داشتیم که این حضور پررنگ بوده است. به طور کلی حضور خانم‌ها در انجمن اسلامی همیشه یک اتفاق مثبت تلقی می‌شود.

پیام ۱۶ آذر و شهدای سه دانشجویی در روز برای فعالین دانشگاهی فعلی چیست؟

فضای آن سال خیلی متفاوت از فضای فعلی دانشگاه‌ها است، ولی بزرگ‌ترین مسئله‌ای که باید دیده بشود، این است که دانشجویان زیر بار حرف زور نباید بروند، چون آخرین گروهی که باید در مقابل ظلم ایستادگی کند، فعالین دانشجویی هستند.

اتفاق به دلایل متعددی رخ نمی‌دهد، ولی تلاش تشکل‌های دانشجویی باید در این راستا باشد. از نگاه درون تشکیلاتی به نظر من وظیفه تشکل‌های دانشجویی عادت دادن دانشجویان به فکر کردن و دغدغه‌مند کردن آن‌ها در سطوح مختلف است.

تفاوت نسل حاضر تشکل‌های دانشجویی و نسل پیشین انجمن‌ها چه چیزی است؟

وقتی تاریخ را بررسی می‌کنیم، می‌بینیم که آن چیزهایی که نسل گذشته انجمن‌ها به دنبال آن بودند با چیزهایی که نسل فعلی به دنبالش است، کاملاً فرق می‌کند. در درجه اول نسبتی که انجمن‌ها با ساخت قدرت داشتند متفاوت بود. یکی از دلایل فعالیت گسترده انجمن‌های اسلامی در گذشته مقابله با نیروهای چپ‌گرا بود و به عنوان یکی از نهاد‌های اثبات‌کننده اسلام به آنها نگاه می‌شد.

همین‌طور در گذشته، انجمن اسلامی به عنوان یک اپوزیسیون شناخته می‌شد، اما الان این‌طور نیست. انجمن‌های اسلامی امروز کاملاً در چارچوب قانون فعالیت می‌کنند. حضور انجمن اسلامی در قبل از انقلاب به فروپاشی رژیم شاهنشاهی کمک کرد، اما امروز حضور انجمن اسلامی در حال حاضر به تقویت و اصلاح نظام کمک می‌کند.

مسئله دوم بحثی است که اگر از دهه ۳۰ جلوتر بیاوریم دانشجویان، خصوصاً بعد از دوم خرداد ۷۶ خودشان وارد ساخت قدرت شدند و این حرکت اشتباه بود. به طور مثال دفتر تحکیم وحدت، موقع انتخابات مجلس ششم لیست ارائه کرد که همین موضوع ذات منتقد خارج از قدرت را از انجمن‌های اسلامی سلب کرد.

به نظر من نسل فعلی فعالان دانشجویی بیشتر از اینکه به سمت درگیری در ماجراهای سیاسی سوق داشته باشند به

جنبش دانشجویی در دوره گذار

یادداشت

غلامرضا ظریفیان - جنبش دانشجویی یکی از مستمرترین، پایدارترین و تاثیرگذارترین جنبش‌های اجتماعی و مدنی ایران است. حذف این جنبش قدیمی و ریشه‌دار از تاریخ معاصر ایران بخش قابل توجهی از تحولات سیاسی را مغفول می‌گذارد. رد پای این جنبش از ابتدای راه تاکنون در تمامی تحولات بزرگ و مهم سیاسی، اجتماعی ایران مشاهده می‌شود. علت این امر جایگاهی است که جنبش دانشجویی به واسطه ضعف نهاد‌های مدنی دیگر، از سال ۱۳۲۰ یا حتی بعد از تاسیس دانشگاه تهران به دست آورده است.

جنبش‌های اجتماعی در کشورهای مدرن معمولاً تحت تاثیر احزاب یا انجمن‌های صنفی و سندیکاها قرار دارند اما در ایران به خاطر ضعف حزب و اصناف، دانشگاه نقش مهمی در تحولات سیاسی و اجتماعی کشور ایفا کرد. نخستین نقش‌آفرینی دانشگاه بین سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ بود و ۴۵۰ نفر از جمعیت ۶ هزار نفره دانشگاه در تظاهراتی در حمایت از نهضت ملی شرکت کردند. بعد از کودتای سال ۱۳۳۲ که بخش قابل توجهی از رهبران سیاسی دستگیر، متواری یا منزوی شدند؛ دانشگاه توانست از شوک سیاسی کودتا خارج شده و بر فضای امنیتی حاکم بر جامعه غلبه کند. ماجرای بازگشایی سفارت انگلیس و سفر نیکسون برای دریافت دکترای افتخاری مورد واکنش شدید دانشگاه قرار گرفت و منجر به رقم خوردن حادثه ۱۶ آذر شد. این حادثه از آن پس به نماد دفاع از عدالت، استقلال، آزادی و مبارزه با استبداد و زیاده‌خواهی

ابرقدرت‌ها تبدیل شد. در همه سال‌های گذشته این روزگرمی داشته شده و بعضاً امنیتی بودن فضای دانشگاه نیز در این روند خللی وارد نکرده است. دانشگاه در تحولات سیاسی بعد همچون خرداد ۴۲ و انقلاب اسلامی نیز نقش‌آفرین بود. جنبش دانشجویی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی وارد عرصه‌های خیلی جدیدتری شد.

دو شعار و مفهوم اصلی عدالت اجتماعی و مبارزه با امپریالیسم سبب شده بود که فعالیت‌های دانشجویی در درون انقلاب حل شود، بعد از آن نیز بخش عظیمی از دانشجویان و فعالان این حوزه درگیر جنگ شده بودند، نهایتاً در دهه دوم انقلاب شاهد احیای جنبش دانشجویی زیر چتر بزرگ تحکیم وحدت بودیم. این جنبش در دوره سازندگی خیلی فعال‌تر شد و بیشتر نقد دولت را در دستور کار داشت. جنبش دانشجویی در دولت اصلاحات به اوج رسید. از ابتدای تشکیل دولت اصلاحات و سال‌های بین ۷۶ تا ۷۸ دانشگاه در عرصه جدی فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی وارد شد. تشکل‌های دانشجویی بیشتر شد و نشریات دانشجویی گسترش یافت. جنبش دانشجویی تاپیش از حادثه تلخ ۱۸ تیر ۷۸ در دانشگاه فعال و در بیرون از دانشگاه تاثیرگذار بود. حادثه کوی دانشگاه جنبش دانشجویی را با بحران مواجه کرد و گفتمان عدالت‌خواهی به گفتمان آزادیخواهی و دموکراسی‌خواهی تبدیل شد.

بزرگ شدن بدنه دانشگاه نیز از جمله عوامل دیگری بود که در مسیر جنبش دانشجویی تغییراتی ایجاد کرد. افزایش تعداد

دانشجویان نسبت به ابتدای انقلاب و بزرگ شدن بدنه دانشگاه سبب شد که جنبش دانشجویی معطوف به سیاست به جنبش دانشجویی معطوف به اجتماع تبدیل شود. انجمن‌های علمی، کانون‌های فرهنگی، تشکل‌های زیست محیطی، تشکل‌های ورزشی و... در درون جنبش دانشجویی شکل گرفت و این جنبش فراز و نشیب‌های جدی را از سر گذراند.

جنبش دانشجویی در دولت نهم و دهم با یک توقف جدی روبه‌رو شد زیرا در این دوره به فعالیت دانشجویی به عنوان یک فرصت نگریده نشد و حتی آن را تهدید می‌شمردند. در دولت تدبیر و امید نیز تلاش‌هایی شده و از امنیتی بودن فضای دانشگاه کاسته شده است.

نکته اینجا است که در دوره جدید از جنبش دانشجویی با مسائل جدیدی همچون گسترش رسانه‌های مجازی، تغییرات نسل و... مواجه هستیم. گسترش فضای مجازی تا حدی از میزان اثرگذاری فعالیت‌های دانشجویی کاسته است. سلاطین متفاوت نسل جدید نیز تغییرات را ایجاد می‌کنند. در مجموع جنبش دانشجویی در حال گذار به مرحله‌ای است که با گذشته متفاوت است. از آنجایی که هنوز جنبش دانشجویی به مرحله جدید خود نرسیده است گاهی تصور می‌شود که این جنبش دچار رکود و سکون شده است. به اعتقاد من جنبش دانشجویی را کدوبی اثر نشده است و تنها در شرایط ویژه و دوره گذار قرار دارد. باید منتظر ماند و دید که این جنبش با تغییرات جدید چطور کنار می‌آید و چه مسیری را در پیش می‌گیرد.

استقلال و آزادی، مهم‌ترین شاخصه جنبش دانشجویی

«رضا الهی»، دبیر انجمن اندیشه‌های دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد

کمی در باره انجمن اندیشه‌های دانشجویی توضیح بدهید. انجمن‌های اندیشه‌های دانشجویی فعال‌ترین تشکل دانشگاه آزاد مشهد است. این انجمن بعد از اینکه یک دوران تک‌صدایی را پشت سر گذاشت در ۱۸ آذر ۹۳ شروع به فعالیت کرد.

ما از همان اوایل شروع فعالیت خود را محدود به حوزه سیاست نکردیم و بخش‌های مختلفی مثل فرهنگی، اجتماعی و فعالیت‌های خیریه را نیز در دستور کار خود داشتیم. انجمن را کمیته‌های صنفی-دانشجویی، موسیقی، هنر و ادبی تشکیل می‌دهد و به طور کلی محدود به فعالیت‌های سیاسی نشدیم، چون نیاز دانشجویان را در حوزه‌های دیگر نیز می‌دانستیم.

تفاوت نسل حاضر تشکل‌های دانشجویی و نسل پیشین انجمن‌ها چه چیزی است؟

در گذشته دانشجویان دغدغه‌مندتر بودند، چه در سال ۳۲ و چه در انقلاب اسلامی و چه در دوران اصلاحات و ... دانشجویان در برهه‌های مختلف تاریخی بیشترین تأثیرگذاری را داشتند، اگر هم کمی جلوتر بیایم می‌بینیم، که جنبش دانشجویی همیشه فعال بوده است. به طور مثال در دوم خرداد ۷۶ نقش پررنگی را ایفا کرده است. به نظر من جنبش‌های دانشجویی ماهیت اصلی خود که همان بیرون بودن از سیاست و قدرت است را از دست داده‌اند.

حفظ استقلال و آزادی یک اصل برای فعالین دانشجویی باید باشد که آن را تا موقعی که فعال هستند باید حفظ کنند.

علاوه بر اینکه سیاست‌زدگی هم نقش چشم‌گیری در این میان دارد.

استقلال داشتن و مستقل بودن انجمن‌ها به چه میزان حائز اهمیت است؟

همین طور که اشاره کردم دانشجویان به عنوان قشر فرهیخته جامعه شناخته می‌شود و وظیفه آگاه‌سازی مردم را بر عهده دارد. جنبش دانشجویی نباید به این صورت باشد که به یک جناح خاص وابستگی داشته باشد.

اگر خود من عرق جناحی داشته باشم، ممکن است نگاهی متعصبانه به مسائل مختلف داشته باشم و آن واقعیت‌هایی را که جامعه لازم است بدانند را انتقال ندهم.

برای همین است که جنبش‌های دانشجویی وقتی بتوانند استقلال خودشان را حفظ کنند، به راحتی و بدون تعصب به یک جریان می‌توانند رویکرد آگاهی‌بخشی به جامعه را دنبال کنند.

تشکل‌های دانشجویی آن طور که باید تأثیری بر فضای دانشگاه دارند؟

ما قصد این را داشتیم که دانشجویان را دغدغه‌مند کنیم اما آن طور که فکر می‌کردیم و انتظار داشتیم نشد، اما دل‌سرد نشدیم و سعی کردیم به روش‌های مختلف دانشجویان را جذب کنیم. علاوه بر آموزش و کار تشکیلاتی، دوست داشتیم که دانشجویان در هر زمینه مثل هنر، موسیقی و ... دغدغه‌مندتر شوند. در اوایل تقریباً موفق بودیم، اما بعد از اسفند ۹۴ فضای کمی سرد شد ولی همین که تشکل‌ها برنامه‌ای در دانشگاه برگزار می‌کنند، باعث شور و نشاط و ایجاد فضای چند صدایی می‌شود.

این خود زمینه‌ساز حضور دانشجویان در این گونه فعالیت‌ها و

فضای دانشگاه آزاد اسلامی مشهد را چطور ارزیابی می‌کنید؟

دانشگاه آزاد لااقل در مشهد تافته جدا بافته‌ای نسبت به دیگر دانشگاه‌هاست.

دانشجویان هم برای فعالیت در انجمن یک واژه‌ای که از گذشته به وجود آمده است را دارند. فضای دانشگاه آزاد طوری است که دانشجویان رغبت کار تشکیلاتی ندارند و عموماً در فضای دیگری سیر می‌کنند. کل دغدغه آن‌ها این شده است که به دانشگاه بیایند و مدرک خود را بگیرند، بعد هم بروند. دانشگاه‌های دولتی نسبت به ما از وضعیت بهتری برخوردار هستند، ولی در دانشگاه آزاد دغدغه‌ای برای دانشجویان به وجود نیامده است.

به نظر شما اولویت در ابتدا باید جذب دانشجویان در انجمن باشد یا تربیت دانشجویان؟

من فکر می‌کنم که اول باید جذب صورت بگیرد، با این حال ما جذب به هر شیوه و روشی را قبول نداریم. مثلاً ما به عنوان انجمن، خیریه‌ای تشکیل بدهیم و از طریق این روش برای خود سو استفاده کنیم.

ولی اگر از جنبه دغدغه‌های فرهنگی-اجتماعی وارد بشویم و دانشجویان را نسبت به این مسائل جذب کنیم خیلی تأثیر گذارتر خواهد بود. مرحله بعد هم می‌تواند آموزش دانشجویان باشد.

زنان و دختران دانشجویی چه نقشی در انجمن شما دارند؟

به حد می‌توانم بگویم که یکی از پایه‌های اصلی تشکل ما بانوان هستند که همیشه در فعالیت‌های مختلف شرکت می‌کنند.

البته این واژه از فعالیت‌های دانشجویی در میان همه است ولی در بین بانوان کمی بیشتر است. علی‌رغم این موضوع خانم‌ها همیشه در انجمن ما فعال بودند و هیچ‌گونه تبعیضی بین افراد در انجمن اندیشه‌های دانشجویی قائل نمی‌شویم.

فکر می‌کنید پیام ۱۶ آذر و شهادت سه دانشجو در آن روز برای دانشجویان امروز چیست؟

به نظر من پیام آن‌ها استقلال و آزادی است، زیرا واقعه ۱۶ آذر یک اتفاق خودجوش دانشجویی بوده است. با اینکه تشکل و نگرش‌های مختلفی در آن زمان وجود داشته است، ولی این جنبش به جناح و گروه خاصی مرتبط نبوده و کاملاً حرکتی دانشجویی بوده است.

این موضوع فقط و فقط بر مبنای آزادی و استقلال، چه در دانشگاه و چه در جامعه بوده است و سه شهید ۱۶ آذر نمی‌خواستند این دوازش از میان برود.

دانشجوی شهید قندچی

دانشجوی شهید بزرگ‌نیا

دانشجوی شهید شریعت‌رضوی

«اگر اجباری که به زنده ماندن دارم، نبود، خود را در برابر دانشگاه آتش می‌زدم؛ همان جایی که ۲۲ سال پیش، «آذر» مان در آتش بیداد سوخت، او را در پیش پای «نیکسون» قربانی کردند! این سه یار دبستانی که هنوز مدرسه را ترک نگفته‌اند، هنوز از تحصیل شان فراغت نیافته‌اند، نخواستند - همچون دیگران - کوپن نانی بگیرند و از پشت میز دانشگاه، به پشت پاچال بازار بروند و سر در آخور خویش فروبرند. از آن سال، چندین دوره آمدند و کارشان را تمام کردند و رفتند؛ اما این سه تن ماندند تا هر که را می‌آید، بیاموزند، هر که را می‌رود، سفارش کنند. آن‌ها هرگز نمی‌روند، همیشه خواهند ماند. آن‌ها «شهید»‌ند. این «سه قطره خون» بر چهره دانشگاه ما، همچنان تازه و گرم است. کاشکی می‌توانستم این سه آذراهورایی را با تن خاکستر شده‌ام بپوشانم، تا در این سموم که می‌وزد، نفس‌ند! امانه، باید زنده بمانم و این سه آتش را در سینه نگاه دارم.»

«دکتر علی شریعتی»

روزنامه فرهنگی - اجتماعی - اطلاع‌رسانی
 صاحب‌امتیاز: شهرداری شهید
 مدیر عامل مؤسسه شهرآرا: مجید خرمی
 مدیر ضمیمه و نشریات شهرآرا: سیدمهراد امیر کلالی
 همکاران ویژه نامه: حامد احمدی، مجید شیعه‌علی، محمد افخمی
 نشانی: میدان شهید، نبش دانشگاه ۱
 دفتر مرکزی: ۵-۲۷۲۸۸۸۸۱
 آرمایز: ۳۷۲۳۸۳۱۰
 روابط عمومی: ۳۷۲۴۳۱۱
 شماره پیامک: ۳۰۰۰۷۲۸۹
 چاپ: مجتمع چاپ روزنامه قدس

شهرآرا
 آذر خشن
 ویژه‌نامه روز دانشجو
 آذر ۱۳۹۶